

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 31. januarja 2019 - Leto XXIX, št. 5

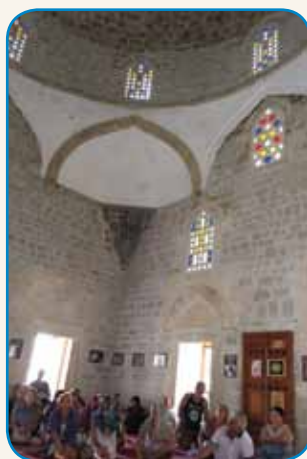

stran 2-3

»POGLEDNIMO NAZAJ: GDE SMO ZAČNILI PA KELKO SMO DOSEGNILI«

RAD BI BIU, KA BI LIDGE BAUKŠE IN LEPŠE ŽIVELI
stran 5

DUŠA LE POJDI Z MANO...
stran 6-7

LJUBLJANSKA LARMA OD BLŪZI PA DALEČ
stran 10

»POGLEDNIMO NAZAJ: GDE SMO ZAČNILI PA KELKO SMO DOSEGNILI«

V naši novinaj ste leko preštel, ka je v lanjskom decembri prestižno priznanje »Za na-

gordržji slovenski gezik, aj gorostanejo slovenske šege pa navade tō,« je pripovejdo

Predsednik DSS Martin Ropoš z državnim sekretarjem za narodnostna vprašanja Miklószem Soltészom in slovensko zagovornico Eriko Köleš Kiss

rodnosti« v Budimpešti prejkvzeu predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš. Gor smo ga poiskali, ka bi ma gratulejrali, un pa je pripovejdo o svojom deli v preminauči desetletjaj.

»Moja generacija je eške tak prišla v osnovno šaulo, ka se je tam navčila madžarski gezik. Vsi smo slovenski gučali,« se je spomino nagrajanec, šteri se je naraudo na Gorenjom Seniki. »Samostojni slovenski narodnostni organizacij je te eške nej bilau, vküper smo bili vsi južni Slovani. Meli smo samo edno stran v Narodni novinaj. Mladi pa smo bili na Seniki že zorganizirani. Vodo sem Mladinski klub v kulturnom domi, gde je bilau največ kulturnoga življenja. Organizirali smo vsefelé povorke, stare šege smo gordržali. Vés je mejla samo edno kulturno skupino, Mešani pevski zbor Avgust Pavel.«

Martin Ropoš je sledik štirinajset lejt delo na Dolenjom Seniki v javnoj upravi, po politični spremembaj pa so ga tačas, ka je nej v penzijo odišo - štirikrat odebrali za župana Gorenjoga Senika. »Prva naloga je bila, aj se vés s kem bole razvija, s kem več investicij aj baude. Na tau sem pa vsikdar skrb emo, aj se

nekdešnji župan. »Oprvin je grajnca samo gda pa gda oprejta bila. Začnili smo sodelovati s sausednjimi, te pa eške drugimi goričkimi občinami. Na Tromejniki smo držali velka srečanja s trej rosagov, dosta vküpní programov smo meli.«

Leta 1993 je madžarski Parlament sprejeu prvi manjšinski zakon po politični spremembaj. Edno leto kisnej so gratale prve slovenske narodnostne samouprave, te pa leta 1995 eške Državna slovenska samouprava. Za sedež si je krovna organizacija odebrala Gorenji Senik. »Tau je bilau nika sploj nauvoga, nej smo meli izkušenj, vsakša državna narodnostna samouprava je iskala svojo paut. Depa rosag je tō nej djenau vōdo, ka aj bau s temi organizacijami. Od začetka smo sodelovali z lokalnimi narodnostnimi samoupravami, organizirali smo vsefelé programe,« se je na prva lejta spomino Martin Ropoš, šteroga so že v leti 1995 vōodebrali za predsednika krovne organizacije, v šteroj funkciji eške gnes, po 24 lejtaj, dela.

Sporazum o zagotavljanji posebni pravíc Slovincov na Madžarskom ino Madžarov v Sloveniji so podpisali novembra 1992. Od tistoga mau so

redno držali djilejše slovensko-madžarske manjšinske mešane komisije, na šteraj je nagrajenec že od začetkov zastopo pravice Porabski Slovincov. »Tau je tisti forum, prejk šteroga smo leko dosegnili rešitev največ svoji problemov. Istina je, ka smo duga-duga lejta veuke težave meli, ništérni osnovni problemi so se pojavljali skoro deset lejt.« Pri tom je Martin Ropoš vōpostavo odeperanje mejni prehodov ali pošitijo med Gorenjim Senikom pa Vericov. »Rešavali pa smo menjše probleme, če rejsan je tistoga ipa slovenska skupnost eške nej telko podpore dobivala z madžarske strani kak gnes. Zavolo toga smo se bojali, ka bi prejkvzeli ništérne narodnostne inštitucije ali ustanovili nauve.«

Dvej osnauvnivi šauli v Porabji sta po numeri šaularov sploj malivi, zatok so mele občine veuke težave z njija vzdrževanjom. »Ge sem že kak senčarski župan vūdo te probleme, zatok sem vküppauzvo djilejš s starišami pa lüstvom z vesi. Predlago sem, aj grata šaula dvojezična, ka bi go leko gordržali,« je pripovejdo predsednik, šteri je gvüšen, ka če edno šaulo v ednoj vesi zapréjo, te več nikdar ne odpré svoje dveri. Zatok je biu med podpisniki, gda je Državna slovenska samouprava vleti 2012 prejkvzela bejdvej šauli. »Pokazalo se je, ka lokalne občine nedo mogle gordržati šaul samo z normativne pomoči. Tistoga ipa nas je eden madžarski državni podsekretar spodbujo pa obečo pomauč. Tak se je občni zbor odlaučo, ka smo gratali vzdrževalci šaul v Števanovci pa na Gorenjom Seniki ino bejdvej vrtcov,« je raztomačo Martin Ropoš.

Od lanjskoga septembra je Državna slovenska samouprava vzdrževalka sakalauvskoga vrtca tō, organizacija pa gordržji eške druge narodnostne inštitucije ranč tak. »Radio Monošter je eške itak edini samostojni narodnostni radio na Madžarskom. Idejo za njega je dala Zveza Slovincov na Madžarskem, depa po zakoni je zdaj naša organizacija edini lastnik. Na žalost smo duga lejta nej dosegnili celovito financiranje medija, gda pa je radio začno oddajati 28 vör na keden, smo začnili iskati nauve poti. Gnes medij že nemoteno deluje, donk pa si more zagotoviti dodatne peneze na priliko za tehniko.«

Predsednik Ropoš se je duga lejta trūdo za ustanovitev prve Slovenske zbirke. S pomočjauv ednoga čezmej-

mi,« je biu gvüšen nagrajenec.

Krovna organizacija je bila v preminauči lejtaj aktivna na kulturnom področji tō, je dale gučo Martin Ropoš. »Cerkev je duga lejta gordržjala slovensko rejč v našoj krajini. Gnes moremo za tau poskrbeti mi, zatok smo vōdali cerkveno pesmarico, v šteroj so zvün reči eške nautlinge tō. Tau znanje bi se ovak zgibilo, najbolje pri mladini. Na začetki knjig smo dojspisali sveto mešo v knjižnoj pa domanjoj rejči, prejk evropskoga projekta smo nadrukneli pet gezero pesmaric.«

Državna slovenska samouprava je bila eden od založnikov dvej zbirki porabski ljudski pripovejsti, v šteraj se leko pravlice zvün domanjoga originala preštejo v slovenskom knjižnom pa vogr-

Pogovori predsednika DSS z ministrom za Slovence v zamejstvu Petrom Česnikom, ob ministru generalni konzul Boris Jesih in državna sekretarka Olga Belec

noga evropskoga projekta, v šterom so sodelovale porabske pa goričke občine ino ništérne druge narodnostne organizacije, je Državna slovenska samouprava odkúpila stari farof na Gorenjom Seniki. »Oprli smo Küharovo spominsko izo v spomin nekdešnjoga senčarskoga plebanoša, štero gnesnedo dosta lüdi gorpoiške. Mislím, ka je rejsan potrejbna edna takša inštitucija za edno skupnost, kak smo

skom geziki tō. »Takše knjige so sploj dragocene, že zdaj moremo skrb meti, ka nam sfaldjavajo. Lüstvo se briga za nji, od tisti pa, šteri so pripovejdali, na žalost že komaj štoj živé. Za mladino so knjige ranč tak pomembne, nücajo je leko šaule pa vrtci tō,« je raztomačo predsednik Ropoš.

Krovna organizacija vsakšo drugo leto organizera Srečanja Porabski Slovincov, ali kak smo je prva poznali

MO DOSEGNILI»

»državna srečanja«. »Zdaj v globalnom svejti je vse malo ovak kak prva. Vse informacije pridejo prejk interneta, vsi vse vidijo pa vejo. Gda pridejo na srečanje, si dosta kaj nauvoga več ne morejo pripovedjati.

Obisk predsednika parlamenta Lászla Kövérja v Kuharjevi spominski hiši

Na začetki so eške kejpe nosili pa eden drugoma kazali. Donk pa je pomembno, ka se ne srečajo samo med sebov, liki s slovenskim gezikom pa kulturov tö, zatok organiziramo vsefelé bogate programe za nji.«

Na lanjskom srečanju je predsednik Državne slovenske samouprave oprvin prejkdau dve priznanji »Za Slovence na Madžarskem«, misli pa, ka trbej takše programe v nauvi cajtaj malo ovak začniti organizirati. Drugo veuko takšo delo je organizacija borovi gostüvanj v Porabji. »Leta 2015 je ta naša fašenska šega prišla na lišto žive kulturne erbe na Madžarskom, ka je sploj pomembno,« je vöpostavo Martin Ropoš.

Nagrajenec pravi, ka so s priznanjom pozitivno ocejnili delo cejle slovenske skupnosti. »Zvün mojoga dela so priznali delo občnoga zbora, s šterim že duga lejta vküper delam kak predsednik, ino našoga Urada pa vsej sodelavcov tisti inštitucij, štere slišijo pod Državno slovensko samoupravo,« je rasztomačo sogovornik.

V svojom šestom predsedniš-

kom mandati je Martin Ropoš gvüšen, ka vsi delamo hibe. »Baukše pa je, če poglednemo nazaj: gde smo začnili pa kelko smo dosegñili. Tau se vej, ka ne moremo biti zadovoljni, vej pa edna takša mala skupnost more dén-

dén delati na tem, aj gorostaneta gezik ino kultura.« Nagrajenec brodi, ka tau leko dosegnejo samo vse narodnostne organizacije vküper. »Tau sodelovanje pozitivno ocejnijo v matičnoj domovini ino tü na Madžarskom ranč tak. Glavni cili ostajajo. Zdaj, gda smo dosegñili pravočasno ino sistemsko financiranje Državne slovenske samouprave ino njeni inštitucij, mislim, ka more začniti razvijati gospodarstvo ino vse drugo skupnost sama.«

V bližanjoi bodaučnosti je najvekša naloga krovne organizacije gvüšno tau, ka dobro vöspela »Razvojni program Slovenskega Porabja«. Letos oktobra pa leko vsi narodnostni volivci pá staupijo pred urne, ka aj bi svoj glas dali za lokalne, regionalne pa državne narodnostne samouprave. Slovenska krovna organizacija na Gorenjom Seniki gvüšno dale pela cile, štere je njeni predsednik Martin Ropoš vsikdar pred očami emogordržati slovenski gezik, kulturo pa ljudsko erbo.

-dm-

V Sakalovcih se pripravljajo na borovo gostüvanje

Sakalovčani so se pred kratkim dvakrat po vrsti dobili v kulturnem domu, da bi se dogovorili o nalogah in pripravljali na borovo gostüvanje, ki bo v vasi 2. marca. V vasi je bilo borovo gostüvanje tudi leta 1979, torej pred štiridesetimi leti.

Ogledali so si tudi posnetke nekdanjih borovih gostüvanj, županja Valerija Rogan je navzoče seznanila s tem, da je bila ta šega leta 2015 na Madžarskem vpisana v register žive kulturne dediščine. V vasi so že našli ljudi za razne like, v prihodnjih dneh se bodo večkrat srečali in tudi »vadili«. Med prisotnimi so bili tudi taki, ki so se že udeležili borovega gostüvanja, nekateri so pripovedovali o tem, kaj so slišali od svojih starih staršev. Recimo zgodbo iz Števanovec iz leta 1972, ko se je med pripravami izvedelo, da bi se

mlada iz vasi rada poročila na koncu pustnega časa. Ker so s pripravami na borovo gostüvanje bili že precej daleč,

saj simbolizira nedolžnost neveste, vleklo 20 parov.

Prve podatke, ko so poročali o borovem gostüvanju v Porab-

so ju organizatorji pregovorili, naj se poročita po »vüzmu«. V Sakalovcih bo bor, katerega »vrejek« bodo skrbno varovali,

ju, imamo iz leta 1932, ko so »baur vlekli« v Slovenski vesi in tudi v Števanovcih.

L. R. Horváth

Prvi Jezusov čudež

Prvo slovensko sveto mašo v tem letu v Monoštru je daro-

val škofov vikar za narodnosti Franc Režonja na drugo

navadno nedeljo cerkvenega leta. V pridigi je duhovnik izpostavil, da je Marijina vera prehitela čudež: zgodba o svatbi v Kani Galilejski ni opis čarovnije, da bi Jezus fasciniral svate, temveč je znamenje, da bi »razodel svoje veličastvo in njegovi učenci so verovali vanj«.

»Prisluhnimo Marijini prošnji (ki je bila v Kani ob svojem sinu in tudi v nebesih posreduje za nas) z otroškim srcem in jo izpolnimo, kot je to storil njen sin«, je zaključil pridigo škofov vikar, duhovnik Franc Režonja.

L.R.H.

porabje.hu

PREKMURJE

Narodnostna kultura

Kultura je fontoška za vsakšoga človeka in vsakši narod, ške bole pa tau drži za pripadnike narodnosti, vej pa ob pomauči kulture ležej gor držijo svoj gezik. Tau vala tüdi za pripadnike madžarske narodnosti v Sloveniji, steri so, tak kak že dosta zadnjih let, tüdi letos proslavili den madžarske kulture. Ob toj priliki so slavnostno prejkдали priznanja zaslužnim na področji negovanja in ohranjanja madžarske kulture v Prekmurji. Posebno nagrado za kulturo Zala György je daubo László Herman, nagradi za kulturo Zala György sta šli v roke Tünde Kovács in Klára Kósa, nagrado za življenjsko delo na področji kulture pa je dobila Magda Bazsika. Slavnostni guč na prireditvi, stera je bila v lendavski gledališki dvorani, je meu Mihael Šooš, direktor Zavoda za kulturo madžarske narodnosti (ZKMN). Pravo je, ka so veseli in ponosni, ka na kulturnom področji dela okraug 60 različnih skupin, v stere se poveževlejo pripadniki madžarske narodnosti od Hodoša do Pinc.

Fontoški tau madžarske narodnostne kulture v Prekmurji je že duga leta tüdi Center Bánffy, steri stogi na Glavni vilici v Lendavi. Slovenija (dala je 35 gezero evrov) in Madžarska (cuj je dala pet gezero evrov) sta pomagali, ka je ZKMN prenavuvo zidino, v steri so galerija, knjigarna, kavarna, plac za druženje in tüdi za vaje kulturnih skupin. Minister za kulturo Dejan Prešiček je v svojom slavnostnon guči pravo, ka je tau center, steri pomembno prispeva k ohranjanju madžarske kulture v Lendavi, v varaši, v sterom znajo lidge različnih skupnosti sobivati v sožitji in medsebojno oplajati svojo kulturo.

Silva Eöry

Velika Polana: Ustanovljeno Biosfersko območje Mura

DOKLER BOM MINISTER, ELEKTRARN NA MURI NE BODO GRADILI

Župan Velike Polane Damijan Jaklin je imel v gosteh kar šestnajst županov, ministra za okolje in prostor Jureta Lebna, Miguela Clüstera – Godta in Stanislava Pejovnika, ki sta zastopala svetovno organizacijo UNESCO, in nekaj pomurskih naravovarstvenikov, ki so se zbrali na podelitvi certifikatov ob ustanovitvi Biosferskega območja Mura. S tem je postala Mura skupaj z Dravo in Donavo Unescov Biosferni rezervat, tri reke pa so poimenovali tudi Evropska Amazonka, ker sestavljajo 700 kilometrov dolg »zeleni pas«, ki povezuje 800 tisoč hektarjev izredno dragocenih naravnih in kulturnih krajin v petih državah. Kljub številnim posegom v preteklosti ta osupljiva rečna pokrajina gosti neverjetno biološko raznovrstnost in je žarišče redkih naravnih habitatov kot so veliki poplavni gozdovi, rečni otoki, gramozni in peščeni bregovi, stranski rokavi in mrtvice. Tu domujejo tudi redke ptice, kar 250 tisoč vodnih ptic selivk uporablja to območje za počitek in prehranjevanje.

Celovita mreža ima več kot 10 zavarovanih območij vzdolž rek, izpostavlja njihove izjemne ekološke vrednosti, vključno s svetovno znanim Krajinskim parkom »Kopački Rit« na sotočju Donave in Drave, regijskim parkom »Drava-Mura« na Hrvaškem, posebnim naravnim rezervatom »Gornje Podunavlje« v Srbiji in Narodnim parkom Donava-Drava na Madžarskem, kot tudi območje Nature 2000 v Sloveniji in Avstriji.

Župan Damijan Jaklin je menil, da se bo pomen ustanovljenega Biosferskega območja Mura pokazal šele takrat, ko ga bodo občine ob reki znale in sposobne razvojno izkoristiti. Zelo konkreten je bil tudi minister za okolje in prostor

Jure Leben, ki je zagotovil, da dokler bo na tem položaju, elektrarn na Muri ne bodo gradili. Koliko se je s tem pripikupil tistim, ki se že vrsto let

V dosedanjih razpravah so kmetje tudi spraševali, ali zaradi ustanovitve biosferskega območja ne bo oteženo kmetovanje. V Veliki Polani je bil

nilo v te kraje turiste, ki se sicer najpogosteje zadržujejo ob morju. Bo pa pomembno, kakšna bo kulturna, kulinarčna in siceršnja ponudba v

Certifikate ob ustanovitvi Biosferskega območja Mura sta županom izročila minister Jure Leben in predstavnik Unesca Miguel Clüster-Godt, nakar so se skupaj postavili pred fotografske aparate in televizijske kamere

zoperstavlja elektrarnam na Muri, toliko je verjetno tudi izzval predstavnike elektrogospodarstva, ki gradnjo še zmeraj resno načrtujejo. Pomen

uradni odgovor, da kmetovanje ne bo omejeno. Bo pa, je zagotovil minister Jure Leben, poslej za ta prostor skrbela tudi država.

krajin ob Muri. Za zdaj se s tem pretirano ne morejo pohvaliti.

Ob podelitvi certifikatov so predstavili več različnih publikacij, denimo vsebinsko zelo zanimivo knjižico Mistična reka Mura. Ob ostalih informacijah o raznolikem rastlinstvu (tu cvetijo tudi čudovite bele tulpik-lokvanji, po katerih je Ferdo Godina poimenoval odlični roman, denarja za njegovo ekranizacijo pa žal ni, čeprav je scenarij napisan že več let) in živalskem svetu, je izpostavljen tudi podatek o nekoč velikem številu mlinov na Muri. Zdaj sta le dva, in sicer mlin ob Muri v Veržeju, kar pomeni, da vreteno

poganja Mura, zgradba pa je na kopnem in edini v celoti na reki, ob Otoku ljubezni v Ižakovcih, enak nekoliko starejšemu v Cmureku v Avstriji.

Tekst in foto:
Ernest Ružič

Mura ali »slovenska Amazonka« je dolga 438 kilometrov, izvira v avstrijskih Nizkih Turah in se v hrvaškem Legradu združuje z Dravo

biosferskega območja sta v imenu Unesca izpostavila tudi Stanislav Pejovnik in Miguel Clüster-Godt. Kar se tiče obmurskega dela Natura 2000, le-ta zajema 28 tisoč hektarjev površin, v šestnajstih občinah pa živi 38 tisoč prebivalcev.

V imenu Unesca je Miguel Clüster-Godt tudi dejal, da bo imela Slovenija poslej dostop do znanja o biosferskih rezervatih v svetu in delila svoje izkušnje z drugimi. Prepričan je, da bo območje Mure priteg-

Iztok Fartek – župan Občine Šalovci

RAD BI BIU, KA BI LIDGE BAUKŠE IN LEPŠE ŽIVELI

Iztok Fartek, steri je biu konec preminaučoga leta tretjo paut po redi izvoljeni za šalovskega župana, je gorrasso v drugi gorički vesnici, v Moščancaj. Spomini na mladost so lepi. Čiglij so lidge nej meli telko vsega, kak majo gnesden, je bilou fontoško tau, ka so meli več cajta, tüdi eden za drugoga: »Kak deca smo se nej samo špilali, tüdi pomagali smo doma na grünti. Bili smo štirge, ena sestra in trge bratje, ge sam med njimi najstarejši. Gnesden, gda majo mladi čedne telefone in drüge škeri, se dosta menje družijo, kak smo se mi. Mojiva, mam čerko in sina, zdaj sta sicer že vözraščeni-va človeka, sam dostakrat trno žmetno potegno vö z rama, kraj od računalnika in televizije.«

Šalovski župan je prva štiri leta v šaulo odo v domanji vesnici, po tistom pa ške štiri leta v Mačkovce: »Zdaj na žalost v Moščancaj šaule nega več, v Mačkovcaj pa je samo ške podružnična (tag-iskola). Tau je tüdi zatau, ka takši velki držin, kak je bila naša, skor nega več. V Mačkovce nas je vozo avtobus, steri je prišo iz Sobote. Te je ške naša šaula bila gor v gradi, zatau smo se pelali prejk Pečarovec. Pozimi se je znalo zgoditi, sploj te, gda je sneg šau, ka je avtobusa nej bilou. Te smo šli peški. Tam do güžine smo glyj prišli v šaulo, malo smo se včili, po tistom smo po isti pauti šli peški nazaj domau. Te je nej bilou tak kak gnesden, ka more občina poskerbeti za tau, ka se prva spucajo pošti-je, po sterij mlajše v šaulo vozijo. Tistoga cajta se je tüdi niške nej buno, če so se ceste komaj popaudne spucate. Pauleg toga so lidge sami vzeli v roke lopate, traktor pripelali in z njim snejg doj potisnoli. Nej so čakali, ka občina vse napravi.« Čiglij je prva steu biti kölnar,

je po zgotovljeni osnovni šauli šau na ekonomsko šaulo v Mursko Soboto. Daubo je štipendijo pri firmi Kmetijsko gospodarstvo Rakičan, stera

Iztok Fartek je šalovski župan od leta 2010

se je s paverskim delom spravala: »Med počitnicami sam v toj firmi tüdi delo, bole v pisarni s paperi kak paversko delo. Bilou je zanimivo, pauleg toga sam si ške penez prislüžo.«

Po zgotovljeni šauli se je nej zaposlo v toj firmi, vej pa so

V kasarni v Čöpincaj de po nauvom graničarski muzej

steli, ka bi šau naprej študerat, on pa je brž steu titi delat, ka bi si kak najprva svoje peneze prislüžo. Spaumni se, ka je napiso tri prošnje, pa so njemi na vsej trej mestaj pravli, ka bi ga vzeli: »Tau so bili cajti, gda si si leko ške slüžbe odebero. Pauleg Mure in občine so mi ške na pošti pravli, ka leko pridem k njim delat. Ges sam se odlaučo za pošto, čiglij sam o tom deli te ške najmenje znau. Prva sam

delo v Soboti, na glavni pošti. Te je ške tak bilou, ka smo preberali pošto iz celoga Pomurja za celo Jugoslavijo. Pošte san nej noso okauli,

san pa delo vse drugo, od pakiranja pošte, na blagajni, pa tüdi gor sam bidiu lüstvo po telefoni.«

Prejk dela je spozno tüdi svojo ženo, vej pa je tüdi ona delala na pošti: »Rejsan sva se na deli spoznala, malo bole pa sva vküp prišla na veselici,

stera je bila v Moščancaj. Prvi dve leti sva živela ške vsakši na svojom daumi, po tistom pa sam se ges preselo k njoj v Šalovce, gé sva si tüdi ram zazidala. Oženila sva se leta 1990.«

Leta 2010, gda je Iztok Fartek prvo paut kandidero za župana, je biu ške upravnik pošte v Gornji Petrovcaj: »Do tistoga leta sam sploj nej brodo, ka bi biu župan. Te pa so me eni lidge nagučali, ka naj

kandideram. In tak se je te tüdi zgaulo. Leko povem, ka sam sploj nej čako, ka do me izvolili za župana, zatau sam se te odlaučo, ka mo ške naprej delo na pošti in mo nepoklicni župan. Tau pa je bilou fejest stresno, pouleg toga je trpela tüdi moja držina. Dostakrat sam delo od zrankoma do kesnoga večera. Brodim, ka če občina ne bi mejla velikih peneznih problemov, bi mogauče še šlou. Gda sam biu drugo paut izvoljeni za župana, sam pogodbo na pošti dau v mirovanje, tak ka sam od te naprej poklicni župan.« Sogovornik je zadovoljen, ka so v zadnji lejtaj zmenšali dug, steroga so si nabrali te, gda so v občini delali vodovod in jim je rosag nej dau že obečanih penez za tau: »Ge sam si postavio ciu, ka moremo največ napraviti za tau, ka bi naši lidge baukše in lepše živeli, pa ka bi tü obdržali mladi lidi. V zadnji lejtaj smo bili uspešni pri več čezmejnih projektaj, dostakrat tüdi s partneri iz Porabja. V Markovcaj smo v zidini nekdešnje šaule lani odprli Peterloug, v sterom leko prespijo kolesari in drugi turisti. V Šalovcaj smo vrejdvzeliplac, nasterom pripravlamu prireditve, zdaj pa bi tü radi postavili ške eno zidino, v steroj bi se družili vsi, od mladih do starih. Pauleg toga v zidini nekdešnje kasarne v Čöpincaj zdaj riktamo graničarski muzej. Otvoritev naj bi bila že tau leto,« je ške povedo šalovski župan in cujda, ka dosta delajo tüdi na tom, ka bi kak najprva zaživela obrtna cona, v steroj bi delo daubilo najmenje dvajsti lidi.

(Kejp na prvi strani: V šalovski občini škejo, ka bi njihovi lidge baukše in lepše živeli.)

Silva Eöry
Kejpi: Silva Eöry

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Od 1. januara menje družinskoga dodatka dobijo

Železna županija je med prvimi med županijami, iz stere največ lüstva odi delat v Avstrijo. Tau je velka pomauč družinam, zato ka duplansko ali še vekšo plačo dobijo tisti stariške, steri vanej živejo ali se vsikši den vozijo tavö delat. Dotejga mau je med tejmij nej bila razlika, istina potejm tö nede, če plače gledamo, dapa pri družinskem dodatki (családi pótlék) pa baude, ranč nej mala. Zato ka se je avstrijska vlada tak odlaučila, ka od 1. januara skur na pulonja zmanjša družinski dodatek za tiste mlajše, steri ne živijo v Avstriji. (Prilagodila ga je življenjskim stroškom rosaga, v sterom mlajši živejo.) Tau zdaj tak vögleda, ka tisti mlajši, sterim oča v Avstriji dela pa je iz Bolgarije 55, iz Romunije 51, iz Polške 50, iz Vogskoga pa 44 odstokov menje družinskoga dodatka dobijo. S tejm, ka tak fejest znižajo pejneze, ka za mlajše davajo, avstrijska vlada 100 milijaunov evrov prišpara. Potejm zdaj tak baude, ka tisti vogrski mlajši, steri so dotejgamau 121,9 evronov dobili na mejsec, od januara samo 68,5 evronov dobijo. Istina, tau je še itak dosta več, kak tisti mlajši dobijo, gde stariške doma na Vogrskom delajo. Tau se tü vidi, ka s tau spremembov je deset rosagov dobro zopojdlo, zato ka pri nij več družinskoga dodatka dobijo mlajši potejm. Največ zdignajo tistim, steri iz Švice odijo v Avstrijo delat, njim se za 52 odstokov zdigne otroški dodatek, najmenja pa Belgijcom, za 3 odstotke. Zdaj tak vögleda, ka te zakon leko ka nede dugo velau, zato ka iz Brusla so Avstrijo opozorili, ka ne mora biti med delavcami diskriminacija.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Cerar sprejel Fedrigo

Na povabilo zunanjega ministra Mira Cerarja je bil na obisku v Sloveniji predsednik deželnega odbora Furlanije - Julijske krajine (FJK) Massimiliano Fedrigo. S Cerarjem sta razpravljala o aktualnih vprašanih slovenske narodne skupnosti v Italiji, vključno z dolgoročno ureditvijo zastopstva v italijanskem parlamentu in deželnem svetu FJK. Slovenija ceni pozornost, ki jo deželna vlada in predsednik Fedrigo namenjata slovenski narodni skupnosti, je poudaril Cerar, ki se je zavzel za okrepitev aktivnosti za vrnitev Narodnega doma v Trstu slovenski narodni skupnosti, kar predstavlja pomemben simbolni korak v slovensko-italijanskih odnosih. Fedrigo in Cerar, ki je sogovornika sprejel na gradu Strmol, sta izrazila zadovoljstvo z doseženim sodelovanjem med Slovenijo in FJK ter potrdila interes za nadaljevanje rednega dialoga. Izpostavila sta tudi pozitivne trende na gospodarskem področju ter v programih čezmejnega sodelovanja.

Podpora vladi se zvišuje

Prva letošnja javnomnenjska anketa Ninamedie kaže, da se podpora vladi zvišuje tudi v novem letu 2019, torej že četrti mesec zapored. Da je vlada uspešna, ocenjuje več kot 56,1 odstotka vprašanih, da je neuspešna, pa 29,1 odstotka. Kako bi se glasovi volivcev razdelili med stranke, če bi bile volitve zdaj? Lista Marjana Šarca bi prejela 18 odstotkov, Slovenska demokratska stranka pa 16,9 odstotka glasov. Socialni demokrati ostajajo na tretjem mestu z 11,7-odstotno podporo, Levico pa bi podprlo 7,1 odstotka vprašanih. Prvič po marcu 2015 ni več na vrhu Borut Pahor, ampak Marjan Šarec. Na tretjem mestu je Violeta Bulc, sledijo pa ji: Tanja Fajon, Ljudmila Novak in Dejan Židan.

Romanje župnije Gornji Senik v Medjugorje

V mrzlih mesecih se radi spominjamo, kaj vse nam je prineslo preteklo leto. Z bralci »Porabja« bi želela podeliti spomin na romanje župnije Gornji Senik v Bosno in Hercegovino od 29. julija do 4. avgusta preteklega leta.

Kot pravi postna pesem »Duša le pojdí z mano, z menoj na Božjo pot«, se je 45 romarjev z Gornjega Senika in okolice odpravilo v poletnih večernih urah na dolgo pot v Medjugorje. Čez Goričko nas je v molitvi pot vodila na Hrvaško. Nočna vožnja mimo Zagreba in drugih hrvaških primorskih mest je hitro minila. V zgodnjih jutranjih urah smo prispeli do »Malega Lurda« v hrvaški Dalmaciji. Pri mestu Makarska (Vepric), ne daleč od morja, je leta 1908 na spomin prikazovanja Marije v Lurdu nastalo romarsko središče. 50 let po prikazovanju Marije v Lurdu in še pred vsemi vojnami so na pobudo duhovnika postavili svetišče, podobno tistemu v Lurdu. Prav tukaj je naša skupina pričela svoje romanje in pomolila za srečno pot.

S Hrvaške nas je pod strmimi pečini cesta vodila v Bosno in Hercegovino, v Medjugorje. Že samo ime pove, da kraj leži med gorami. Leta 1981 se je Marija tukaj prvič prikazala 6 otrokom. Še danes se Marija prikazuje in vsakega 25. dneva v mesecu lahko beremo sporočila, ki jih daje ljudem. »Mir. Mir. Mir«, je Marijina glavna želja. Vsako leto pride v Medjugorje 1,5 milijona ljudi z vsega sveta. Naša skupina Slovencev, Madžarov, Nemcev in Porabcev se je pridružila vsem ostalim narodnostim. Nastanjeni smo bili v družinskem penzionu, kjer so nas zelo dobro gostili. Skupaj smo si prvi dan ogledali cerkev sv. Jakoba in se odpravili na hrib »Crnica«, kjer se je Marija prvič prikazala. Sonce je pripekalo na kamenje in neizprosna vročina nam ni prizanašala. A leta je pozimi samo še spomin. Prav zaradi visokih temperatur

smo se odločili, da gremo naslednji dan na »Križevac« (520 m) v zgodnjih jutranjih urah. Do vrha smo molili križev pot in

Pred cerkvijo sv. Jakoba v Medjugorju

se pridružili veliko mladim ljudem, ki so v teh dneh prišli na »Festival mladih«. Na vrhu smo pri belem križu naredili skupinsko sliko.

Želja skupine je bila tudi spoznati okolico Medjugorja. Ogleдали smo si kamene vinograde

Na Križevcu

v Čitluku, kjer vinski trsi rastejo na kamenju. Tukaj zori močno rdeče vino, ki smo ga z veseljem okusili. Najbolj pa smo se vsi in še posebej otroci veselili osvežitve v mrzli vodi slapov po imenu Kravice.

Tretji dan smo se preko doline reke Neretve, kjer zorijo mandarine, odpravili v mesto Dubrovnik. Na ta dan smo kar

»DUŠA LE POJDI Z MANO, Z

štirikrat prestopili mejo, saj ima Bosna tudi dostop do Jadranskega morja, in smo tako iz Bosne morali na Hrvaško potem

stolp, most čez reko Neretvo in popili pravo turško kavico. Skozi prelepo pokrajino in visoke planine smo se peljali do našega prav posebnega prenočišča - Ramskega jezera. Na polotoku sredi jezera stoji frančiškanski samostan, ki gosti tudi romarske skupine. Jezero ni naravnega nastanka, saj je nastalo na pobudo Josipa Broza Tita za pridobivanje električne energije. Ljudje so se morali izseliti in zapustiti svoje domove. Tudi vojne domačinom niso prizanesle. Še vedno odmeva zadnja bratomorna vojna. Prav tu je potebna »kuča miru«, v kateri smo spali in kjer se z raznovrstnimi projekti in predvsem molitvijo trudijo za slogo in mir med ljudmi.

Dan smo s pogledom na jezero zaključili ob ramski večerji z jagnjetino izpod »sača« (peke na oglju). Ob dobri hrani, pijači in veseli pesmi smo posedeli do polnoči in nazdravili na moj rojstni dan.

Ker romanje ne sme miniti brez maše, je župnik Dejan Horvat za nas v Marijini cerkvi frančiškanskega samostana daroval lepo mašo. Pater frančiškan nam je razkazal samostan z veliko umetninami in etnografskim muzejem starega orodja. Le težko smo vzeli slovo od tako lepega kraja, kot je Ramsko jezero.

Na poti do Banja Luke smo se ustavili še v mestu Jajce, kjer se zlivata reki Pliva in Vrbas in nastanejo 28 m visoki slapovi. Hladili smo se ob vodi in sladoledu ter še enkrat spoznali, da je Bosna zelo bogata po rekah. Sedaj nas je reka Vrbas spremljala po ozkih cestah v Republiko Srbsko. Nekateri romarji niso bili vajeni takih cest in tako so nam pomagali skupna molitev in seveda tudi palinka. Banja Luka je glavno mesto Republike Srbije, ki je eden izmed treh uradnih predelov Bosne in Hercegovine. Tukaj pretežno živijo pravoslavni Srbi. Ob večernem sprehodu smo obiskali pravoslavno cerkev in grad. Najbolj

nazaj v Bosno in potem spet na Hrvaško do Dubrovnika. Po starodavnem mestu nas je vodila gospa Olivia. Kljub lepoti mesta nas je vrvež ljudi z vsega sveta kaj kmalu utrudil in podali smo se nazaj v Bosno, v Neum. Tukaj so se romarji lahko ohladili v morju in se okrepčali z dobro morskoro hrano.

Četrti dan smo se zapeljali proti mestu Počitelj v dolini reke Neretve. Tukaj smo obiskali prvo mošejo in se seznanili z verstvi v Bosni in Hercegovini. Kristjani, muslimani in pravoslavni verniki živijo v tej skupni državi. Veliko bo potrebno še truda in molitev, da bodo lahko te vere mirno sobi-

vale. Postanek za kosilo smo imeli na izviru reke Bune pod 25 metrov visoko skalo. Ob tem izviru so v 16. stoletju zgradili samostan za muslimanske menihe (dervise). Sveže postrvi so tukaj naravnost odlične. Mesto Mostar je zgodovinsko zelo pomembno in tesno povezano s svojim mostom. Ogleдали smo si frančiškanski samostan in

MENOJ NA BOŽJO POT«

znana v Banja Luki pa je tržnica, ki je največja na Balkanu. Zadnji dan smo se ustavili še tam in nakupili bosanskih dobrot za na pot.

našega romanja. Srečni smo se ob lepih pesmih in dobri pijači podali nazaj v Porabje. Za zaključek moram dodati, da sva skupaj z Robertom Bajze-

Ramsko jezero s frančiškanskim samostanom

Zadnja postaja našega romanja po Bosni pa je bil samostan trapistov nedaleč od Banja Luke. Sprejel nas je pater trapist in nam razložil zgodovino samostana »Marija Zvijezda« ob Vrbasu. Samostan je bil ustanovljen leta 1869 in je bil gonilna sila celotne regije. Od vseh proizvodov se je ohranil samo še »Tra-

kom z Gornjega Senika skoraj leto dni pripravljala to romanje. Sama sem na podlagi mojih izkušenj sestavila program in moram priznati, da je tudi zame, ki sem vajena turističnih skupin, bil to eden izmed lepših izletov. Skupina je bila zadovoljna in srečna, da je videla in doživela toliko raznolikih krajev.

V mošeji (Počitelj)

pistov sir«, ki je originalen samo pri trapistih. Veliko romarjev je poseglo po dobrem siru in tudi po zdravnih tinkturah, ki jih še danes izdelujejo. Z lepimi spomini smo se odpravili na pot domov. Na programu je bilo še hrvaško narodno svetišče Marija Bistrica. Pridužili smo se obilici hrvaških romarjev, ki so v narodnih nošah peli slavo Mariji. Lahko povemo, da je bil to prav slavnosten zaključek

Tako velja še enkrat zahvala gornjeseniškemu romarjem za izkazano zaupanje in dobro sodelovanje. To je bila pot za dušo, telo in duha. Vsak je na svoj način doživel osebni čudež, za katerega morda ve samo on sam. Sveti kraji so nas nagovorili in njihov duh nas spremlja v vsakdanu. Morda se kdaj spet odpravimo na skupno božjo pot.

Lidija Vindiš-Roesler

Maturantski ples na gimnaziji v Monoštru

Maturantski ples na monoštrski gimnaziji so priredili 19. januarja. Svečanost pred plesom, ko so dijaki dobili trakec z letnicama začetka in konca njihovih dijaških let, je potekala v gledališki dvorani. Benjamin Domjan z Dolnjega Senika nam je zapupal, da bo po maturi študiral na univerzi Istvána Széchenyija v Győru. (Foto: F. Bana)

L.R.H.

Predstavitveni koncert

Pred kartkim se je v Monoštru predstavila nova glasbena skupina z imenom Greenin', v kateri nastopata Gergely Makoš in Kevin Kozar na akustičnih kitarah. Na koncertu sta natopila z lastnimi pesmimi, ob tem sta zaigrala tudi nekaj klasičnih skladb rock glasbe.

L.R.H.

... DO MADŽARSKE

Srednjeevropske države vodijo pametno migracijsko politiko

Srednjeevropske države vodijo pametno migracijsko politiko, je izpostavil madžarski zunanji minister Péter Szijjártó na srečanju z novim generalnim sekretarjem Srednjeevropske pobude (SEP) Robertom Antonionijem v Budimpešti. Srednjeevropska pobuda je bila ustanovljena leta 1989 prav v Budimpešti in ima trenutno 17 članic. Madžarski zunanji minister je podčrtal, da kar osem članic SEP-a ni glasovalo za migracijski pakt Združenih narodov, te države imajo pred očmi v prvi vrsti varnost lastnih državljanov.

Namen pobude je krepitev sodelovanja med državami članicami, predvsem v smislu evropske integracije, krepitev procesa gospodarskega preoblikovanja držav v prehodu, preprečitev nastanka novih pregrad in delitev v Evropi ter pomagati najmanj razvitim državam SEP in tistim, ki najbolj potrebujejo pospešen gospodarski razvoj ali obnovo.

Madžarska je pripravljena več prispevati v razvojni sklad SEP, je povedal minister Szijjártó in dodal, da s ciljem, da bi v razvojnih projektih zahodnega Balkana dobilo posel čimveč madžarskih podjetij.

Madžarska bo podpirala sirske bolnišnice

Madžarska bo eno leto pokrivala delovanje treh bolnišnic v Siriji, je povedal premier Viktor Orbán na srečanju z apostolskim nuncijem Sirije kardinalom Mariem Zenarijem. Srečanja so se udeležili tudi minister za človeške vire Miklós Kasler, državni sekretar v pomoč pregnanim kristjanom Tristan Azbej in generalni sekretar fundacije, preko katere bo pomoč prispela do bolnišnic. Madžarska se zavzema za pomoč skupnostim in družinam na bližnjem vzhodu, ki jih je doletela humanitarna kriza, je podčrtal Orbán, in dodal, da problemov ni potrebno uvažati v Evropo, temveč pomoč ponuditi tam, kjer obstajajo problemi. Prav zaradi solidarnosti bo Madžarska podprla delovanje treh bolnišnic s 505 milijoni forintov. Gre za tri bolnišnice v krščanskih rokah, dve sta v Damasku, ena v Alepu.

BILAU NAS JE VEČ KAK TRISTAU

Andovci so najmenjša ves v Porabji, zdaj kaulak osemdeset lüstva žive v njej. Najmenje nas je leta 2000 bilau, te nas je vsevküp 57 bilau. Vsi, ki smo te živeli v vesi, smo gora napisani na ednoj marmornoj tabli paullek zvonika. Dapa bili so baukši cajti tü za Andovčane, bilau je gnauksvejta, ka je več kak tristau lidi živelo v tauj vesi pri meji. Tau, ka je tak mala ves gratala, bola bi pravo, ka tak malo lüstva žive v njej, se je že pred prvo svetovno bojno začnilo, najbola pa l. 1956, potistim je pa v sedemdeseti pa osemdeseti lejtaj lüstvo odišlo iz Andovec. Kelko ramov je bilau, kak je ves vögledala, kakša menja so iže mele, od tauga sem spitavo svojga očo, Karolya Holeca iz Andovec.

- Če si malo nazaj misliš, prvin, na konci štirideseti lejt, gda že vardjaš, je dosta več ramov bilau v Andovci kak zdaj?

»Gnauk telko ramov je bilau kak zdaj, samo kaulak nas tjelko falej, vejn sedem, če sem dobro vtjüpzračouno.«

- Kama so minauli Danistji z Danistjoga brejga?

»Oni so vsi v Meriko odišli še vejn pred prvo bojnov, kak so mena pripovedjali. Tejstoga reda je spoj dosta lüstva odišlo v Meriko delat, eni so nazaj domau prišli, drügi so vanej ostali. Tejsti ram, steri se tak zové, ka amerikanarski ram, je tü zato daubo tau menje, ka so ga iz tisti pejnez zozidali, ka so je v Meriki prislüžili. Naša Trnjaška baba je tü ranč tak v Meriki bejla delat pa tak prejšla te nazaj. Danistji, oni so odišli, dapa več so nej nazajprišli, ranč tak sausedje Tomašini tü.«

- Proto Črnoj mlatji so nej bilej rami?

»Te čas, ka dja vejm, nej, prvin so goučali, ka prej tamta bejla ves. Še zdaj v več mejstaj leko vidi, ka gnauksvej-

ta je lugaš (brajde) bejo, zato ka grauzdje raste gora po drejvdja. Ranč tak v gauštja proto Verici, tam tü v več mejstaj grauzdje raste, dapa tam se še tau tü vidi, ka gnauksvejta je ramstau. Tau je daleč kraj od vesi, notra v gauštja, tak ka leko, ka je ves prvin nej samo na tom tali bejla, kak je zdaj.«

- Tau tü pravijo, ka proto Sole, kak je „Vagáš“, so taši velki küpi bilej iz zemle.

»Dja sem trej taše tjüpe vido tam, nej daleč kraj eden od drügoga, tak trej mejtrov visiki so bilej po ednoma. Prvin so tak pripovedjali, ka so Törki nika nutrazakopali, gda so tøj odli, dapa od tauga več stalno ništje ne vej.«

Njegvi brat je bejo oča od Šömenek Djaužina ali kak ga doma zovéjo, Črnoga, steri v Dolejnici lejs tesa.«

Karoly Holec dosta vej pripovedjati o svojoj vesi

- Prvin je ves ranč tak kaulak zaraštjena bejla z gau-

gauštja odi, kak so slodji zorani bilej. Davnik so tak delali, ka so spoj nej gnojili, gda je več nej pauv bejo, te so tisto njivo njali pa tam je gauštja zrasla, indrik so pa gauštjo vökopali, gde je dobra zemla bejla, pa te tisto so zorali.«

- Kak se je vidlo, ka gdetá dé meja, gda so go potegnili med Vogrsko pa med Slasko?

»Najprvin samo tak bilau, ka smo nej smeli prejk tejtj, sledkar so gauštjo dola dali vsejtji pa te so en red drauta potegnili, sprvoga. Sledkar, gda so že mine (akna) tü dolasklali, te so draut že na dva rada potegnili, pa tau je tak bilau tak osem lejt. Pa te tak leta 1956, gda so se meje odprle, te so mine že tü gorapobrali.«

- Nejste se bojali, gda ste

- Leta 1956 je dosta lüstva odišli iz Andovec?

»Sploj dosta, skur od vsakšoga rama nekak odišo, dapa bejla taša družina, kak so Trnjarini bilej, gde je vsakši odejšo pa samo prazen ram je austo. Petdesetšestoga leta so iz njine družine štirdje odišli, pred tistim pa že dva.«

- Gda je največ lüstva bilau v Andovci?

»Tau ne vejm, gda je bilau, gvüšno še pred bojnama, dapa pravijo, ka prejk trejstau nas je bilau v Andovci.«

- Vejn zavolo tauga, ka je tak dosta lüstva bilau, je najprva bauta v Porabji v Andovci bejla.

»Tau je Karbina bauta bejla, doma pri rami, dougo, dougo lejt je v krajini samo ta edna bauta bejla, še s Slaskoga so sé odli. Gda se dja spaumnim, te sta Francak Karbin pa Marica mela prejk tau bauto.«

- Gde so meli tau bauto?

»Na trnaci so meli taše police pa omare glažojnaste, tam so meli vösklajeno blago.«

- Ka vse so odavali?

»Melo, cutjar, sau pa vse kaj tašo, pa vino so tü meli. Ne vejm, gda se je ta bauta odprla, dapa gda sem dja v šaulo odo, te je še bejla, vejn tak te, po drügi bojni so go zaprli.«

- Steri pa čidan ram je bejo najstarejši, najmenši pa čidan bejo najvejši?

»Mali pa stari ram s tučance je Štajar Francak emo, najveške rame so Vrnji, Kovačini, Šauštrstji pa vejn Vučtjini meli.«

- Kak je bilau, kelko iž je bilau v malom rami, ka ga je Štajar emo?

»V tau rami sta vejn ranč nej bejla posaba iža pa tjönja, tau je vse vtjüpar bilau, zato ka tak mali ram je tau bejo. Tej stari rami so že vse tapreminauli, pa ranč tak lüstvo tü, zdaj nas je že samo menje kak pulonje Slovincov ostalo.«

Karči Holec

Znani vogrski fotograf, zdaj že pokojni Zoltán Pólya, je na konci devetdesetih lejt ojad v Andovci pa je kejpe napravno od usakšoga človeka, steri so te živeli v tau maloj vesi. Napravo je pa gasilsko sliko tøj pred Kmetovstjijm ramom, steroga več tøj nega

- Nej daleč od meje, dja že ne vejm, so prajli, ka je Čirečín ram stau. Kama so oni preminauli?

»Tam je najduže Djolica (Julija) bejla, ona je v Kradanovce odišla, ovak je stari iz Slaskoga, iz Dolejnec bejo.

štjov kak zdaj?

»Nej, te je bola tak bilau, gde je zdaj gauštja, tam so skur vse njive bile. Te so njive skur cejlak do Črne mlatje bile, tøj tagora pa skur cejlak do Verice. Tau se dobro vejdi še gnesden, če stoj po

paulak pri meji odli, ka tü ali tam edna mina v zemlej ostala?

»Vejn so je vse vöpobrali, zato ka dola so meli namalano, gda so je dolaklali, stero kama so djali, pa te zatejm so je gorabrali.«

»... na sztári szlovenszki jezik obrnyeno ...« -9.

KALENDAR, ŠTEROGA JE ŠTELO VEČ GEZERO DRŽIN

Na srejši 19. stoletja je bila »sreča« za Slovence na Vogrskom, ka je med njimi malo ljudski šaul bilau pa eške té bole cerkvene, o šteraj so odlaučali dühovniki. Gda je po leti 1867 gratala dualistična avstro-ogrška monarhija, so vpelali idejo ednoga samoga vogrskoga naroda, k šteroma aj bi slišale vse narodnosti tö. Vö so zglasili madžarščino za državni gezik ino ga vpelali v cerkvene šaule ranč tak. Po slovenski vesnicaj je vsikdar več nauvi šaul grtúvalo, delati je začnilo »Madžarsko izobraževalno društvo Slovenske krajine« (VMKE). Od 1885 je tau društvo vödavalo novine »Muraszombat és vidéke«, istina, ka na začetki z ništernimi slovenskimi pisanji, depa vsikdar bole po madžarskom mišljenji.

V té kedenski novinaj so dosta pisali prauti slovensko čütečim dühovnikom, depa s tem so dosegili djenau naaupek: prekmurski düšni pasteri so začnili eške bole narodno delovati. Prauti njim so bili vogrski škonicke pa uradniki v kancelajaj, šteri so se trüdili, ka aj bi domanji Slovenci s kem prva Madžari gratali. Dühovniki so dale nücali materno rejč v cerkvi pa po šaulaj, vö so davali slovenske knige. Padašivali so se s slovenskimi plebanoši z ov kraj Müre, med domanjim lüstvom so talali Mohaurove knige ino mariborske pa ljubljanske novine.

Na tedešnjoga sombotelskoga püšpeka *Vilmosa Istvána* so pritiskali - veuki išpan Železne županije, minister za šaulstvo ino bogoslüžje pa eške ministrski predsednik -, aj dojavijo »panslavista« *dr. Franca Ivanócy*na pa njegve dühovniške kolejgare. Püšpek pa so najšli kompromis: leta 1903 so se odlaučili za društvo, štero bi vödavalo

kalendar ino navučne knige v domanjoj slovenskoj rejči - tak bi Mohaurove publikacije več nej prišle na Vogrsko. Začetnik katoličanjske publicistike med vogrskimi Slovencami v 20. stoletji, glavna peršona pri narodnom büditelstvi Franc Ivanócy

Dr. Franc Ivanócy je biu glaven med slovensko čütečimi dühovniki na začetki 20. stoletja

se je naraudo leta 1857 v Ivánovci. Držinsko ime Kodela so ma prejkspisali pri njegovji 11. lejtaj kak liki vnaugoj njegovji žlati. Gda je odo v Kőszeg pa Sombotel na gimnazijo ino v Pešto na teologijo, je dosta časa preživo v Böltinci pri slovenskom plebanoši *Marki Žižeki*. Té dühovnik je naprejplačüvo slovenske novine pa knige, v Maribor je odo knige štet, depa na ljutomerskom veukom tabori je ranč tak cuj biu. Vpelati je sto slovenske ljudske šaule na Vogrskom. Ivanócy je doktorero na peštanskoj teološkoj fakulteti, depa z žalostjov je gledlo na madžarske nacionalistične dühovnike. Raj se je odlaučlo za domanjo tišinsko faro, grato dekan sobočke dekanije ino šaulski nadzornik, zmantrani je mrau leta 1913 kak čestni kanonik.

Franc Ivanócy je biu zvünredno inteligen ten pa vö-

včeni dühovnik, dosta se je biu prauti vöponücanji pa dojteženji lüstva. Stvauro je Slovensko lüdsko stranko (néppárt), o šteroj je vödavlo dvej brošuri. Piso je v sombotelske pa peštanske novine o gospodarskoj situaciji Slovenske krajine, brano je prekmurske dühovnike. Sploj je biu prauti imenom a »tót« ino »vend«, svojo lüstvo je emo za gnako s Slovencami z ov kraj Müre. Doj je obračo knige

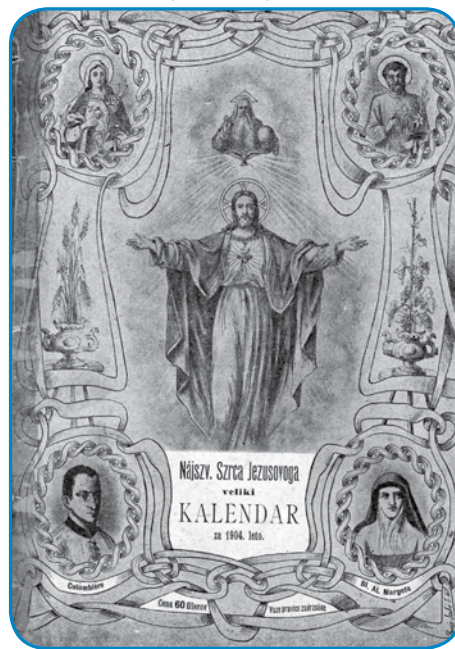
za vöronavuk ino na nauvo vödavlo *Mikloša Küzmiča* knige.

Slovenski dühovnik je sploj lepau piso madžarski, depa za Slovence je bole glavno, ka je biu urednik prvi trej letnikov »*Kalendara srca Jezušovoga*«. V nji je piso o zgodovini domanji far pa cerkva, potrejni po slovenski publikacijaj, znamenji matere rejči pa narodnoga čütenja. V té kalendaraj je dojspiso vnaugo zanimivosti s cejloga sveta. Po njegovji ideji so mlajši sodelavci začnili vödavati »*Marijin list*« ino »*Novine*«, s šterimi so v žmetni časaj zdigavali včenost pa gordržali slovensko čütenje svoji lidi.

»Kalendar« je nej biu prva takša slovenska publikaci-

ja na Vogrskom, prva so v našom Monoštri začnili vödavati »Dober pajdáš kalendarium«. Depa eške kisnej je eden letopis nej takšo znamenje emo kak liki »Kalendar srca Jezušovoga«.

Od začetka so ga pisali Slovincem na Vogrskom, kak štenjé za vöro, navuk ino veldje. Dosta lüstva ga je štello, že v prvom leti so odali štiri gezero falatov. Vö je prihajo štirideset lejt, na začetki je emo dugi naslov »Najsvetejšega srca Jezušovoga veliki kalendar za lüdstvo«. V njem so bila prausna pisanja, s sploj dosta tiskovnimi

Prvi Kalendar srca Jezušovoga je nika sploj nauvoga prineso med vogrske Slovence

hibami, vejpa druknivali so ga v madžarskoj štampariji. Gezik pa štiluš so pisci eške samo te iskali pa ga formalali za eden takši kalendar. Znamenje letopisa moremo gledati z očami tedešnjoga vogrskoga Slovenca: odo je v tihinsko šaulo, v svojoj rejči je što samo molitvenik ino katekizmuš s pripovejstami s Svetoga pisma. V kalendaru je bilau dosta kejpov, biu je kak liki edna čitanka, depa donk dosta več. Pisateli so dobro poznali regule madžarskoga gezika, šteli dosta slovenski knjig ino lepau gučali svojo do-

manjo rejč, donk pa so zdaj meli nalogo, aj pišejo o vsefelé témaj v geziki, šteroga so do tega mau nücali samo v pismaj pa predgaj. Sodelavci so se zgučali, ka vsikši piše v svojom domanjom guči, tak je naprej staupo dólinski govor. Nej so pisali po minti stari pisatelov, vej se jim je tá špajsna vidla. Na začetki so pisateli pisali brez imen, sledik pa s takzvanimi psevdonimi (álnév) ali šiframi.

Kalendar so vödavali pa pisali dühovniki, zatok je biu zvekšoga vörska kniga, od štrtoga letnika dale ga je prejkvzeu *Jožef Klekl mlajši*. Nauvi urednik je skrb emo na tau, aj vsefelé pisanja z navukom v kalendar pridejo. Nej je emo zavolé sodelavcov, zatok je dosta sam piso. Vsikdar več je bilau napisanoga o zgodovini, dosta je bilau pisanj o gospodarstvi, depa hejci so ranč tak nej vöostali. Včasik so začnili pisati prausne literarne pripovejsti, vö so davali originalne pa dojobrnjene pesmi. Klekl mlajši je piso o ljudski šegaj pa šatringaj, za njim pa *Števan Kúhar*.

Leta 1915 so Kalendaru zgübili svojo prvo znamenje, gratala je stiska, s štere so vöprišli samo na srejši 1920-i lejt pod urednikom *Jožefom Kleklom starejšim*. Tistoga ipa so leko lidgé - v nauvom jugoslovenskom rosagi - šteli že vsefelé slovenska pisanja. Donk je vnaugim lidam Kalendar austo edno samo ali glavno štenjé.

Ne smejmo pozabiti, ka je letopis z Marijinim listom pa Novinami že pred prvov svetovnov bojnov vpelo »gajico« ino tak navčo vogrske Slovence šteti slovenske litere.

-dm-

LJUBLJANSKA LARMA OD BLÜZI PA DALEČ

Tistoga decemberskoga zranka sva s padašom rano stanila, ka aj bi s kem več vidla s slovenskoga glavnoga varaša. Gda sva vö na okno poglednila, so meli avtonge vse zamrznjene glažojne, termomer je kazo

-7 stopinj. Tak sva po zajtriki počakala eške edno vöro, prva kak bi se napautila v megleno, rejsan »bejlo Ljubljano«.

V tistom mrazi je dobro spadnilo, ka sva mogla malo leteti na bus prauti centri varaša. Za par minutov sva že vöstupila na tistom konci glavne, Slovenske ceste, šteroga so nej davnik zaprli pred avtonami pa taksinami. Prejk njega se leko pelajo samo avtobusi, po asfalti vsepoprejk pejški odi lüstvo.

Mimo glavne pošte, pred šterov so na beton z zlatimi literami napisane reči slovenske himne, sva se napautila prauti poeti Franceti Prešerni, ki na glavnem trgi stogi v bronastoj formi. Zmejs sva na ljubljanskoj »marijahilferštrase«, na Čopovoj ulici kúpila en par suvenirov za domanje pa ličila malo drauvni penez žongleri, šteri je s tremi farbastimi labdami slüžo svoj vsakdenešnji krü. Vodnék je slovenska metropola pokazala svoj prijateljski obraz: če rejsan je eške itak dosta lüstva bilau, sva ležej najšla svojo paut med njimi. Poglednila sva si maket Ljubljane, kúpila pečene gostanje, naja španceranje je sprevalo goslar v gorenjskom narodnom gvanti. Prejk srejdnojga od trej mostauv sva prišla na senje.

Ljubljanska tržnica je sploj veuka, pa rejsan vsega živoga tam odavajo. Biu je sobotin zranek, kufári so glasno ponüjali svojo blago: največ je bilau zelenja, sada pa rauž, depa na vsakšom kiklej so odavali toplo gesti

Katedrala svetoga Nikolaja pa Robbov stüdenec z Mestnoga trga

tö. Špajnsno je bilau, ka so en keden po božični svetkaj eške itak vödjali adventne vence - istina, ka za polonje penez.

Gda sva z oprejte staupila na pokrito tržnico, se je opro sploj ovaški kej: pulti so bili puni mlečni produktov, klobas, šunk pa začimb (füszerek). Skoro vsikši bautoš nama je kaj ponüdo, nagučavali so naja, aj donk kúpiva nika. Kak sva sledik zvödala, bi mogla samo oditi po stubaj doj v zamenico, gde po cejlom štauki ribe pa drüge maurske stvarine odavajo. Ostalo je nika za drgauč.

Na Mesarskom mostej je železna grajka puna mali klüčavnic, drauvne lakate - kak na dosta drügi mostaj Evrope - gorkladéjo zalübleni pari, aj njina lübezen na vöke ostane. Depa eške tam je nej konec tržnice: dale se odavajo manglinge, šali, štrümfe, šapke pa vse,

ka leko človek v zimskom vrejmeni nüca. S padašom se nama je že skor v glavej mejšalo, gda sva staupila k Zmajskoma mostej, gde šarkanj - simbol Ljubljane - skrb má na vse šofere, šteri se pelajo prauti tuneli (alagút) v bregej pod gradom.

Zdaj je že več lejt od toga, ka se leko na najvišiji punkt glavnoga varaša, na stari grad odpelamo s takzvanov »vzpenjačov«, štera v malo kabini s svojimi železnimi vaužami naglo gor po bregej potegne človöka. Nama pa je nej bilau do pelanja, vej pa - če rejsan sva že dobri dve vöri po varaši ojdla - sva eške samo sploj malo od Ljubljane vidla.

Poklonila sva se prvomi pravomi slovenskomi pesniki Valentini Vodniki na kamenom fundamenti, pa dale stapala prauti katedrali svetoga Nikolaja. Oprvin sva si poglednila dve veuki bronasti dveri - na ednaj so glavé erični ljubljanski püšpekov pa nadpüšpekov, vrkaj na drügaj pa vidimo obraz svetoga pápe Janoša Pavla II., šteri gledajo doj po slovenskom lüstvi, kak gorprija krščanjsko vöro. Nutrik v glavno slovensko cerkev sva eške nej staupila, liki sva se podala prauti Mestnomi trgi. Tam kralüje varaška iža, delovno mesto vsakšoga ljubljanskoga župana. Mimo Robbovoga stüdenca - šteri s trejmi moškami simbolizera tri kranjske reke - je ranč pelo mali električni cug z guminimi potačami, puni najgir turistov. Müva pa sva v starom centri Ljubljane malo v baute tö pokukivala: v ednoj so odavali bejlo, črno pa redečo čokolado, z žmaji od naranče prejk cimeta do djagde - v drügoj si je človek leko kúpo najbolje erično pa najlepšo idrijsko čipko. S padašom sva te specialne slovenske dobraute bole samo gledala, vej pa so na male

cedale s cejnami graube numere gorspisali.

Na Mestnom trgi najdemo restavracijo »Güžina«, gde leko spoznamo gastronomijo prekmurske krajine. Ne falijo »gibanice«, cuj k žmanoj prekmurskoj šunki pa leko koštavamo dobro kraplo z zamenic s krajine kraj Müre. Restavracija je edna od najdrakši v Ljubljani, za-

Simbol Ljubljane najdemo na vsakšom kiklej - na Zmajskom mostej tö

tok sva se s padašom odlaučila, ka - če rejsan je bila že prava vöra za obed - gibanico sprobava nindrik indrik. Stara Ljubljana je kak liki edna bauta za drügov, edna krčma se opéra z drüge. Nekdešnji študenti se radi spominamo na »zalüblenca«: restavracija »Romeo« s pravi kraj ulice s poželivimi očami gleda čajnico »Julijo« na drügoj strani poštiye. Pod med njima je napravljeni z mali kameni kock, po šteraj se dostakrat piciklinge tö naglo dročkajo. Gda staupimo na Stari trg, čüjemo tüjo klasično muziko. Če rejsan je rimski mitični sodak Herkuleš pred zidinov v zimski cajtaj pokriti s platnenim šatorom, ne moremo se vkaniti, včasik gorspoznamo ljubljansko Akademijo za glasbo. Od rauza kuče dale se zač-

ne poštiya malo zdigavati, paut pela prauti gradi na bregej, če rejsan je trbej s té kraj malo več stapati. Med plezdenjom po ulici sva s padašom zaglednila agencijo za iže, v aukni so bile vösklajene cejne ljubljanski ramov. Začüdeno sva vidla, ka za edno stanovanje (lakás), štero je veuko stau kvadratni mejterov pa njena

okna gledajo na reko Ljubljani-co, lastniki prosijo 600 gezero evronov. Pravijo, ka dosta bogatašov geste v Sloveniji, za štere je té 200 miljaunov forintov nej dosta za en kvatejr v centri ...

Müva s padašom pa samo stapava, stapava dale po bregej prauti gradi. Poštiya se začne naglo zdigavati, na bejdvej

stranaj vidiva veuke kuče. Na srejdi poti med gaulimi drejvami si malo odpočineva, od tistec je vandranje več nej tak žmetno. Gda pa gda naprauti prileti pes brezi štrika, na dvoriškaj se mlajši brsajo z labdov. Za dobri deset minutov sva že pri radijskom törmi, od šteroga se prejk bejluga šlajera že prikazüjejo ridjavo-bejle stene ljubljanskoga grada.

Gvüšno so vsi Törki pa drügi ravbarga trüdni gratali, gda so steli prejkvzeti tau krepko zidino. Müva pa samo pogledneva na pravo: larma slovenskoga glavnoga varaša je zdaj kak tüja igrauta maurdja. Ljubljana plava v megli. (Kej na prvi strani: Ženske v malom rudarskom varaši Idrija so s čipkami krü slüžile.)

-dm-

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 1. FEBRUARJA
DO 7. FEBRUARJA**

PETEK, 01.02.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Zapeljevanje pogleda: Dubravka Duba Sambolec in Tobias Putrih, dokumentarna serija, 11.40 Slovenski magazin, 12.25 Zlata dekleta (III.): Hišni ljubljenec, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.25 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.25 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Osvežilna fronta: Kako potovati poceni, 17.55 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Rija in Krokodil: Noč, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Čuki legende, koncert ob 30-letnici skupine, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Poljub smrti, ameriški film, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Info kanal

PETEK, 01.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 9.45 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (Ž), 1. vožnja, 11.20 Slastna kuhinja: Losos na posteljici iz zelenjave s školjkami, 12.05 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 12.45 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (Ž), 2. vožnja, 14.25 Prislunhimo tišini, 15.05 Circom Regional: To je Liam, koprodukcijska magazinska oddaja, 15.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal, smučarski poleti, 17.45 Kjer bom doma (I.): Nasmeh Mone Lize, avstralska nadaljevanka, 18.35 Male sive celice: OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica in OŠ Center Novo mesto, 19.25 Videotrak, 20.00 Doktorica Fosterjeva (I.), britanska nadaljevanka, 20.55 Transcendca, koprodukcijski film, 22.55 Televizijski klub, 23.50 Videotrak, 0.25 Zabavni kanal

SOBOTA, 02.02.2019, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 11.40 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.05 Čuki legende, koncert ob 30-letnici skupine, 16.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip, 17.35 Alpe-Donava-Jadran, 18.00 Ozare, 18.10 Kuharija na kubik: Ravioli, kuharska oddaja, 18.35 Reaktivčki: Niagarski slapovi, Kanada in ZDA, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Čuki legende, koncert ob 30-letnici skupine, 21.25 Prevara (IV.), ameriška nadaljevanka, 22.30 Poročila, Šport, Vreme, 22.55 Lahko noč, mamica, avstrijski film, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.55 Info kanal

SOBOTA, 02.02.2019, II. spored TVS

6.25 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 9.20 Slastna kuhinja: Mineštra, 9.45 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 1. vožnja, 11.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (M), 12.45 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 2. vožnja, 14.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 15.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal, smučarski poleti, 17.50 Avtomobilnost, 18.25 Za vse upe sveta, dokumentarna oddaja, 18.50 V svojem ritmu: The Mint: Lapsus, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 19.20 Videotrak, 20.00 Rokomet - liga NLB: Gorenje Velenje : Celje P. L., 16. kolo, 22.10 Zvezdana: Utopljene sanje, 22.55 Aritmični koncert - Elvis Jackson, 0.25 Videotrak, 0.55 Neizpričane zgodbe, dokumentarna športna nanizanka, 1.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (M), 2.30 Zabavni kanal

NEDELJA, 03.02.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.15 Govoreči Tom in prijatelji: Teniški talent, risanka, 9.25 Kozmo: Zavetišče, belgijska otroška nanizanka, 10.00 Nedeljska maša, 10.55 Mladi virtuoz: Alexander Gadjev, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Čuki legende, koncert ob 30-letnici skupine, 2. del, 15.20 Izganjalca zla, makedonsko-srbski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Zmajci zmaj: Nu-

škina hiška, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 20.30 Intervju, 21.20 Poročila, Šport, Vreme, 21.45 Modro zlato - zgodba o ameriških kavbojkih, ameriško-japonski dokumentarni film, 23.30 G. Bizet, odlomki iz opere Carmen, 23.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.10 Dnevnik, Zrcalo tedna, 0.40 Politično s Tanjo Gobec, Šport, Vreme, 1.05 Info kanal

NEDELJA, 03.02.2019, II. spored TVS

6.30 Videotrak, 7.00 Duhovni utrip, 7.15 Glasbena matineja, 9.20 Svetovni popotnik: Angleško stavbarstvo, 1. del: Obdobje pred arhitekti, 10.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 1. vožnja, 11.35 Koda, 12.45 Slastna kuhinja: Gobe z rikoto in orehi, 13.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 2. vožnja, 14.30 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 15.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal, smučarski poleti, 17.55 Svetovna ureditev po kitajsko, nizozemska dokumentarna oddaja, 18.45 Osvežilna fronta: Kako potovati poceni, 19.15 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Nenavadni obredi: Krog življenja, britanska dokumentarna serija, 20.50 Zgani se, prepleši življenje!, francoski dokumentarni film, 22.15 Zvezdana: Utopljene sanje, 22.55 Vikend paket, 0.10 Videotrak, 0.40 Neizpričane zgodbe, dokumentarna športna nanizanka, 1.10 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 1. vožnja, 1.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 2. vožnja, 2.15 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

PONEDELJEK, 04.02.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Zapeljevanje pogleda: Alenka Pirman in Tomaž Furlan, dokumentarna serija, 11.50 Obzorja duha: Leto mladih, 12.30 Zlata dekleta (III.): Revizija, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Profil: Bjanka Adžić Ursulov, 14.35 S-prehodi: Primorci beremo, 15.05 Dober dan, Koroška, 16.10 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 V svojem ritmu: Tooth in The Sky: Cona 40, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.55 Govoreči Tom in prijatelji: Norčije muzeju, risanka, 18.05 Bacek Jon: Medvedka, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Platforma, 23.30 Glasbeni večer, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Info kanal

PONEDELJEK, 04.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 10.30 Otroški program: Op! 11.00 Slastna kuhinja: Solata avokadov duet, 11.15 Dobro jutro, 14.10 Dober dan, 15.30 Nočemo belega kruha, dokumentarni film, 16.30 Prava ideja: Berryshka, destilarna in čokoladnica, 17.10 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 18.00 Kjer bom doma (I.): Dan sprave, avstralska nadaljevanka, 18.55 Studio kriškraš, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Svetovni popotnik: Angleško stavbarstvo, 2. del: Doba arhitektov, 20.55 Palače ljudstva, koprodukcijska dokumentarna oddaja, 21.55 Epizoda v življenju zbiralca železa, koprodukcijski film, 23.05 Zahtevam most, pripada mi!, kratki igrani film, 23.40 Videotrak, 0.15 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

TOREK, 05.02.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Platforma, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio city, 14.35 Duhovni utrip: Buddha Dharma, 15.25 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 Ženki: Stvarce, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Portreti Prešernovih nagrajencev, 20.50 Lepa Vida ali film o hrepenenju, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Spomini: Anica Jerič, roj. Kodrič, 3. del, dokumentarna oddaja, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info kanal

TOREK, 05.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 10.45 Slastna kuhinja: Palačinke z lososom, 11.00 Dobro jutro, 12.15 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: superveleslalom (Ž), 14.25 Dober dan, 15.05 Alpe-Donava-Jadran, 16.05 Avtomobilnost, 16.40 »1xnihi 10«, koncert ob 10. obletnici Siti teatra, 18.00 Kjer bom doma (I.): Ljubzen, avstralska nadaljevanka, 18.55 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.25 Videotrak, 20.00 Ogrožena mesta: New York, francoska dokumentarna serija, 20.50 Prava ideja, 21.25 Lov (III.), britanska nadaljevanka, 22.35 Kaj govoriš? = So vakeres?, 22.50 Videotrak, 23.25 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

SREDA, 06.02.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Koda, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju, 14.30 Osmi dan, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.10 Male sive celice: OŠ Ormož in OŠ Šenčur, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zapeljevanje pogleda: Kostja Gatnik in Zvonko Čoh, dokumentarna serija, 17.55 # Tu EU: Eva Kaili: Nove tehnologije, 18.00 Trobka in Skok: Skrivnostna cvetlica, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Lunapark, ameriški film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Panoptikum, 23.45 Zapeljevanje pogleda: Kostja Gatnik in Zvonko Čoh, dokumentarna serija, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Info kanal

SREDA, 06.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 10.45 Slastna kuhinja: Kebab iz ovčetine, 11.00 Dobro jutro, 12.15 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: superveleslalom (M), 13.50 Dober dan, 15.10 Peš ob Nilu, potopisna serija, 16.00 Vikend paket, 17.55 Kjer bom doma (I.): Bum, avstralska nadaljevanka, 18.45 Ribič Pepe: O odličnosti, mozaična oddaja za otroke, 19.15 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Sergej Lifar ali revolucija plesa, francoski portretni film, 21.00 Moje mnenje, 21.55 Češko stoletje: 1951 - Ubijanje tovariša, češka nadaljevanka, 23.20 Videotrak, 23.55 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

ČETRTEK, 07.02.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Zapeljevanje pogleda: Kostja Gatnik in Zvonko Čoh, dokumentarna serija, 12.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.35 Slovenci v Italiji, 15.05 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, oddaja TV Lendava, 16.10 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Makroregije - Jadransko-jonska: Zeleni turizem, 18.00 Balončkovo: Pobiranje pridelkov, risanka, 18.10 Mišo in Robi: Skrivalnice, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Proslava ob slovenskem kulturnem prazniku s podelitvijo Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada, 21.20 Prešerno po Prešernu, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.25 Auguste Rodin - v kamen ujeto življenje, francoska dokumentarna oddaja, 0.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Info kanal

ČETRTEK, 07.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja: Bučni polpeti v smetanovi omaki z zafranom, 11.10 Dobro jutro, 14.20 Dober dan, 15.15 Kólo: Pesem za Matijo Jamo, dokumentarni film, 16.55 Kjer bom doma (I.): Dva svetova, avstralska nadaljevanka, 17.55 Biatlon - svetovni pokal: posamična tekma (M), 20.00 Kitajska iz zraka (II.): Dežela gora in rek, koprodukcijska dokumentarna serija, 20.45 Avtomobilnost, 21.30 Migaj raj z nami, 22.05 Biatlon - svetovni pokal: posamična tekma (Ž), 23.50 Prešernova poezija v glasbi (Bernarda Fink, Marcos Fink, Anthony Spiri), 0.05 Slovenska jazz scena: Lenart Krečič in Big Band RTV Slovenija, gosta Gene Lake in Boris Kozlov, Max Klub Jazz Festival Velenje, 0.50 Videotrak, 1.20 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

Vabilo

Meghívó

Zveza Slovencev na Madžarskem Vas vjudno vabi na proslavo in sprejem ob

PREŠERNOVEM DNEVU, SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU,

ki bo v nedeljo, **10. februarja 2019, ob 14. uri** v Slovenskem domu v Monoštru.

O pomembnosti kulture bo spregovoril **slavist in novinar Dušan Mukič**.

V okviru slavnostnega dogodka bomo predstavili in si ogledali dokumentarni

film z naslovom »Slovensko Porabje« ter podelili štipendije »Rozmarin«.

Kulturni praznik bo z nastopom počastila etno skupina EDNA.

A Magyarországi Szlovének Szövetsége tisztelettel meghívja Önt a

SZLOVÉN KULTÚRA NAPJA (PREŠEREN-NAP)

alkalmából tartandó ünnepségre és fogadásra

2019. február 10-én 14 órára a Szlovének Házába Szentgotthárdra.

A kultúra jelentőségéről **Mukics Dusán, szlavista és újságíró** beszél.

A rendezvény keretében sor kerül „A Szlovén Rábavidék” című dokumentumfilm

bemutatójára és vetítésére, valamint a „Rozmaring” ösztöndíjak átadására.

Az ünnepi műsorban közreműködik az EDNA népzenei együttes.

Náš program je podprl Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Programunkat támogatta a Határon Túli Szlovének Hivatala

TEČAJ SLOVENŠČINE

Zveza Slovencev na Madžarskem
organizira

NADALJEVALNI TEČAJ SLOVENŠČINE.

Tečaj bo marca, aprila in maja 2019,
enkrat tedensko po 2 uri
(v večernih urah).

Tečaj bo brezplačen.

Rok prijave: 8. februar 2019

Prijavite se lahko po telefonu: 94/380-208

ali na naslednjem e-naslovu:

biserka.bajzek@gmail.com

Radi pojete?
Bi se radi naučili peti?
Bi se svoj glas naučili imeti radi?
In bi se s svojim znanjem na koncu predstavili?

Vabimo vse osnovnošolce, ki bi se radi učili peti.

Za vse zainteresirane organiziramo pevski krožek
kot zunajšolsko dejavnost.

Vaje bi potekale tedensko, v popoldanskih urah
v kulturnem domu na Gornjem Seniku.

Skupino bo vodila profesorica glasbe iz Slovenije.

Če vas zanima, prosimo,
da se javite do 25. februarja 2019 na naslednjih e-naslovih:
biserka.bajzek@gmail.com
nikoletta.vajda@gmail.com

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobot; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUBB

PRIZNANJE OB DNEVU MADŽARSKE KULTURE

Ob dnevu madžarske kulture (22. januar) so v monoštrskem samostanskem refektoriju, nekdanji jedilnici cistercijancev, pripravili svečanost, na kateri je zbrane pozdravil župan mestne občine Gábor Huszár in poslovodnemu direktorju mestne televizije Istvánu Dékányu podelil častno diplomo za 25-letno delo televizije na kulturnem področju. Nagrado »Za kulturo Monoštra« je dobila knjižničarka mestne knjižnice Agota Horváth.

L.R.H.

DOBRODELNI KONCERT IN TOČENJE PIVA

V dolnjesejniški gostilni »Železna zavesa« so pripravili dobrodelni koncert, na katerem sta nastopila ansambla rock glasbe, monoštrska skupina Méd In Csájna in sombotelska skupina Vadvágány, izkupiček koncerta je namenjen zdravljenju dvehletnega fanteka Oliverja Katone, ki živi v kraju Perenye. Dobrodelnemu koncertu so se pridružili mojstri za točenje piva pivovarne Pilsen, ki so predstavili tradicionalno točenje piva.

Jennifer Baranyai, organizatorica dobrodelnega koncerta, je povedala, da je fantek zbolel za spinalno mišično atrofijo (SMA II.), pri kateri gre za postopno propadanje mišičnih vlaken.

„Oliver je že po prvem zdravljenju, ampak vsak četrty mesec mora dobiti nov odmerek zdravila, ki stane skoraj 25 milijonov forintov.” Tako lahko fantka obvarujejo pred napredovanjem bolezni, ne morejo pa povrniti tega, kar je bolezen že odvzela, je povedala organizatorica.

Na koncu dobrodelnega koncerta se je zbralo kakih 250 tisoč forintov, denar so nakazali fundaciji, ki pomaga družini v stiski.

Naziv in številka računa:

Együtt Olivérért Alapítvány, 11747006-27251814

L.R. Horváth